

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

24 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte – Nicolae Gordilă,

judecătorii – Constantin Alerguș, Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Ion Guzun,
 a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de avocatul
 Vicol Ion în numele lui Nareico Oleg, prin care se solicită casarea deciziei
 Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2017,

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 24 septembrie 2016 - până la 22 mai 2017 (instanța de fond);*
- 2. de la 24 iunie 2017 - până la 19 octombrie 2017 (instanța de recurs);*
- 3. de la 26 aprilie 2018 - până la 24 iulie 2018 (instanța de recurs în anulare).*

CONSTATĂ:

1. Avocatul Topală Igor în interesele petiționarei Nareico Valentina a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, plângere în temeiul art. 313 Cod de procedură penală, prin care a contestat ordonanța din 25.08.2016, emisă de procurorul în Procuratura sect. Rîșcani, mun. Chișinău, A.Dulgheru, potrivit căreia au fost scoși de sub urmărire penală cet. Nareico O., Ivanova C., Pascal A. pe motiv că acțiunile acestora nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art.191 alin. (5) Cod penal și clasată cauza penală nr. 2014020165, totodată fiind încetată urmărirea penală în privința lui Nareico O. pe capătul de acuzare în baza art.361 alin.(2) CP, din motiv că a intervenit termenul de prescripție, cât și ordonanța procurorului șef-interimar al Procuraturii sect. Rîșcani, mun. Chișinău, E. Jomir din 28.09.2016, de respingere a plângerii petiționarei.

În plângere a invocat că de către organul de urmărire penală nu au fost întreprinse toate măsurile obiective și legale pentru a stabili toate circumstanțele cauzei, limitându-se doar la declarațiile învinuiților și a părții vătămate, fără a fi efectuate toate acțiunile de urmărire penale și măsurile speciale de investigație pe marginea cauzei date. Astfel, în motivarea ordonanței procurorul a menționat precum că învinuitul Nareico O. s-a aflat în relații de căsătorie cu partea vătămată Nareico V. făcând trimitere la prevederile din codul familiei ce se referă la proprietate comună în devălmășie, din care considerente conchide că acesta nu este competent în a face diferență dintre relațiile familiale, regimul bunurilor proprietate comună în devălmășie și componența de infracțiune a delapidării averii străine.

2. Prin încheierea Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani din 22 mai 2017, a fost respinsă ca neîntemeiată, plângerea avocatului Topală I. în numele petiționarei Nareico V., depusă în baza art. 313 Cod de procedură penală, împotriva ordonanței procurorului în Procuratura sect. Rîșcani, mun. Chișinău, A. Dulgheru din 25.08.2016 și a ordonanței procurorului șef-interimar al Procuraturii sect. Rîșcani, mun. Chișinău, E. Jomiru din 28.09.2016.

Instanța a conchis că, în cadrul procesului penal au fost întreprinse toate măsurile necesare în vederea examinării cazului obiectiv, multilateral și sub toate aspectele, iar probele administrate de organul de urmărire penală fiind în măsură suficientă, pentru a analiza și verifica situația de fapt în speță.

Astfel, instanța a considerat că sunt lipsite de temei argumentele avocatului în interesele petiționarului precum că în cadrul urmăririi penale ultimei i-au fost lezate careva drepturi sau interesele legitime, or alegațiile reprezentatului petiționarei nu pot fi apreciate drept vicii fundamentale care ar fi afectat hotărârile contestate, nefiind invocate careva temeiuri plauzibile de declarare a nulității ordonanțelor contestate, iar motivele invocate rezumându-se doar la critica acțiunilor organului de urmărire penală și deciziile procurorilor, care, în opinia avocatului ar fi ilegale, neîntemeiate și nemotivate.

Prin urmare, motivele avocatului Topală Ig. nu pot fi reținute drept convingătoare, care au fost respinse, ca neîntemeiate, deoarece sunt declarative, or, acesta nu a prezentat argumente concrete și certe, ce ar indica la faptul că investigația în cazul sesizării lor, și anume abordarea organului de urmărire penală și a procurorilor în cadrul urmăririi penale nu ar fi corespuns cerințelor inerente, sub prisma art. 19 alin.(3), 254 Cod de procedură penală, de a examina complet și multilateral cazul.

Plângerea avocatului este bazată pe dezacordul reclamanților față de aprecierea faptei stabilite sub aspectul probant, iar motivele invocate în acest sens nu sunt justificate, care ar duce la necesitatea reexaminării cauzei din punct de vedere al reaprecierii probelor administrate.

3. Împotriva încheierii nominalizate au declarat recurs avocații Topală Ig. și Cucu M. în numele petiționarei Nareico V., care au solicitat:

- avocatul Topală Ig., casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă plângerea înaintată în temeiul art. 313 CPP, invocând că instanța nu a examinat plângerea obiectiv, complet și multilateral, astfel, cauza fiind examinată în lipsa petiționarei și apărătorului, care a solicitat prin cerere amânarea cauzei pe motiv că se afla pe buletin de boală, fiind încălcat dreptul la un proces echitabil.

Totodată, a menționat că nu este de acord cu soluția instanței precum că

între Nareico Valentina și Nareico Oleg sunt relații civile. La începutul căsătoriei, aceștia erau fondatorii ai SRL „Cenar” cu cota parte de 25% - Nareico V. și 75% - Nareico O. Apoi, Nareico V. a fondat SRL „Cenar”, unde Nareico O. fiind doar administrator. Astfel, ultimul a falsificat procesul-verbal nr.2 al adunării generale ale fondatorilor SRL „Cenar”, falsificând semnătura lui Nareico V. Prin procesul-verbal s-a emis decizia de a intra în componența fondatorilor DFPP „Cenar” SRL cu cota de participare în sumă de 26 687 995 lei. Despre adunarea și decizia luată, Nareico V. nu a cunoscut. Conform expertizei grafoscopice, s-a confirmat că semnătura în procesul-verbal al adunării fondatorilor în rândul cu spațiu predestinat semnăturii părții vătămate Nareico N. nu este executată de către aceasta, ci de către Nareico O., astfel consideră că procurorul și instanța de fond eronat au conchis că Nareico V. cunoștea despre această hotărâre a fondatorilor și a fost de acord cu această hotărâre. Or, din declarațiile date, aceasta clar a menționat că despre convocarea adunării, luarea deciziei și transferul bănesc au fost efectuate cu scop fix de delapidare a averii, Nareico V. nu a cunoscut nimic, toate aceste acțiuni fiind ascunse de către Nareico O. și alte persoane.

- avocatul Cucu M., casarea încheierii instanței de fond din 22.05.2017 cu admiterea plângerii în sensul declarat. În motivarea recursului a indicat că instanța nu a luat în considerare faptul că, partea interesată – Nareico O., devenind asociat majoritar al DFPP „Cenar” SRL, fiind anunțat de Nareico Valentina că a depus actele la divorț solicitând și partajarea averii comune 50% la 50%, având scopul delapidării bunurilor încredințate în administrare, a falsificat înștiințarea de convocare a adunării generale a acționarilor din 19.08.2013 și procesul-verbal al adunării generale a acționarilor DFPP „Cenar” SRL din 17.09.2013, prin care a emis hotărârea cu privire la vânzarea unei părți mari din bunurile care aparțin cu drept de proprietate DFPP „Cenar” SRL. Ulterior, fiind vândute întreprinderilor pe care se asemenea le gestiona Nareico O. și anume: SRL „Ceinar” și SRL „Maldvex-Com”, precum și persoanelor juridice a căror fondatori sunt prieteni de a lui Nareico O.

Astfel, Nareico O. a înstrăinat bunurile DFPP „Cenar” SRL, companiilor afiliate lui sau prietenilor lui la preț de bilanț sau aproape aceluși preț și nicidecum la preț de piață, cauzându-i părții vătămate un prejudiciu material de peste 9 000 000 lei. Prin ordonanța din 30.01.2015, a fost dispusă efectuarea expertizei merceologice executarea căreia a fost CNE a Ministerului Justiției care nu a fost efectuat din cauza clasării dosarului penal.

Între soții Nareico nu există vre-o tranzacție de împăcare care să producă efecte juridice, fapt confirmat prin copia procesului-verbal al ședinței de judecată

din 01.09.2016 în cadrul dosarului civil din Judecătoria Chișinău, sediul Centru privind desfacerea căsătoriei și partajarea averii.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2017, au fost admise recursurile declarate de avocații Topală Ig., Cucu M. în numele petiționarei Nareico V., casată încheierea Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani din 22.05.2017 și pronunțată o nouă hotărâre, prin care au fost declarate nule ordonanțele procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Rîșcani, Dulgheru A. din 25.08.2016 și a procurorului șef-interimar al Procuraturii sect. Rîșcani, mun. Chișinău, Jomir E. din 28.09.2016, cu remiterea materialelor cauzei procurorului mun. Chișinău, oficiul Rîșcani și obligarea acestuia de a relua urmărirea penală, de a lichida încălcările depistate ale drepturilor și intereselor petiționarei și a examina plângerea în raport cu încălcările constatate, iar în dependență de circumstanțele stabilite în urma acțiunilor procesuale efectuate în cadrul urmăririi penale, să adopte o hotărâre legală, întemeiată și motivată.

Instanța de recurs a menționat că instanța de fond dispunând respingerea plângerii înaintate nu a dat o apreciere corectă, obiectivă și multilaterală tuturor acțiunilor efectuate de organul de urmărire penală, astfel încheierea emisă poartă un caracter superficial, fără a se ține cont că organul de urmărire penală nu a întreprins toate măsurile de rigoare întru verificarea și elucidarea tuturor motivelor invocate de către Nareico V., acțiuni ce atrag încălcarea drepturilor petiționarei asupra unui proces echitabil.

Astfel, concluzia procurorului privind scoaterea persoanei de sub urmărire penală pe capătul de acuzare prevăzut de art. 191 alin.(5) CP a lui Nareico Oleg din lipsa în acțiunile acestuia a elementelor constitutive ale infracțiunii, este una eronată, necorespunzătoare stării de fapt a lucrurilor.

În acest sens, a menționat că organul de urmărire penală pripit a conchis că între Nareico V. și Nareico O. sunt relații de ordin civil, în cazul în care petiționara a relatat că despre procesul-verbal nr.1 din 01.04.2003 privind repartizarea dividendelor pentru anul 2002, nu i-a fost nici o dată prezentat de Nareico O. sau de către altă persoană, pentru a face cunoștință cu conținutul lui sau pentru a fi semnat, despre respectivul proces-verbal a aflat la momentul recepționării actelor de la Camera Înregistrării de Stat la data de 02.12.2013, iar semnătura de pe procesul-verbal nu îi aparține.

Prin urmare, organul de urmărire penală nu a verificat și elucidat cine și cum, de facto, au primit mijloacele bănești de pe urma dividendelor pentru repartizare în sumă de 13496750 lei, după cum urmează: Nareico O. – 8801250

lei și Nareico V. - 2933750 lei, sau, petiționara a informat organul de urmărire penală că suma în mărimea nominalizată nu a fost primită de ea.

La fel, organul de urmărire penală urma să administreze probe cu privire la faptul dacă mijloacele bănești menționate au fost folosiți de ambii soți în necesitățile familiare, având în vedere că constituiau o familie, or, acești bani au fost folosiți în parte de fiecare soț, deoarece sumele date sunt majore, inclusiv urmează să fie verificată și versiunea înaintată de Nareico V., precum că procesul-verbal nr.1 din 01.04.2003 a fost falsificat într-o delapidare a bunurilor ce aparțineau petiționarei.

Referitor la inacțiunile organului de urmărire penală, instanța a reținut că, din ordonanța din 25.08.2016 rezultă că în cadrul urmăririi penale au fost audiate petiționara și persoanele care au fost scoase de sub urmărire penală, or, în cazul dat urma să fie audiați alți martori care ar putea descrie și indica asupra unor circumstanțe noi pentru constatarea corectă a stării de fapt.

Asupra circumstanțelor invocate de către Nareico V., procurorul urma să dispună efectuarea și altor acțiuni procesuale, nemijlocit în cazul declarațiilor contradictorii să efectueze acțiuni procesuale de confruntare, cât și alte acțiuni procesuale.

Totodată, referitor la ordonanța procurorului din 25.08.2016, instanța a conchis că organul de urmărire penală urmează să țină cont în raport cu circumstanțele cauzei, de modalitățile delapidării averii străine, astfel că, la săvârșirea infracțiunii nominalizate pot fi folosite oricare documente false, nefiind neapărat oficiale. Totuși, un interes mai mare îl comportă când înșelăciunea se prezintă sub formă de folosire a documentelor oficiale false. Astfel, art. 361 Cod penal este aplicabil în oricare caz de folosire a documentelor oficiale false, cu excepția cazurilor când folosirea unor asemenea documente este realizată ca acțiune adiacentă, alături de dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane. Falsificând documente, făptuitorul nu poate să influențeze în nici un fel asupra bunurilor, care vor continua să rămână la posesorul lor. Nu poate fi înșelată victima, dacă documentele false rămân la făptuitor, nefiind folosite de către acesta.

5. Împotriva hotărârii nominalizate a declarat recurs în anulare avocatul Vicol I. în numele lui Nareico O., care invocând temeiul prevăzut la art. 453 alin.(1) Cod de procedură penală solicită, casarea deciziei instanței de apel din 19.10.2017 cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de recurs, sau să fie menținută încheierea instanței de fond, prin care a fost respinsă plângerea, ca neîntemeiată.

În motivarea recursului în anulare, autorul acestuia invocă că în speță a

fost încălcat esențial drepturile lui Nareico O., deoarece instanța de recurs a dispus obligarea procurorului de a relua urmărirea penală, în pofida faptului că *o atare posibilitate legală instanța nu are*, fapt prevăzut în norma art. 313 alin.(5) CPP, potrivit căroră (...) instanța, considerând plângerea întemeiată, adoptă o încheiere prin care obligă procurorul să lichideze încălcările depistate ale drepturilor și libertăților omului sau ale persoanei juridice și, după caz, declară nulitatea actului sau acțiunii procesuale atacate, sau constatând că actele sau acțiunile atacate au fost efectuate în conformitate cu legea și că drepturile sau libertățile omului sau ale persoanei juridice nu au fost încălcate, pronunță o încheiere despre respingerea plângerii înaintate.

Astfel, reluarea urmăririi penale era reglementată la data judecării cauzei în instanța de recurs, în norma art. 287 alin.(1) Cod de procedură penală, care stipula că reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire se dispune de către procurorul ierarhic superior prin ordonanță dacă, ulterior, se constată că nu a existat în fapt cauza care a determinat luarea acestor măsuri sau că a dispărut circumstanța pe care se întemeia încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire.

Dispoziția normei indicate era prevăzută de art. 22 alin.(2) CPP, care la acel moment prevedea că, scoaterea persoanei de sub urmărire penală sau încetarea urmăririi penale împiedică punerea repetată sub învinuire a aceleași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea respectivă, precum și sunt cuprinse în art.4 al Protocolului nr.7 la CEDO, potrivit căreia nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceleiași stat pentru săvârșirea infracțiunilor pentru care a fost deja condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale aceleiași stat.

Necâtând la cele menționate, instanța de apel prin soluția sa a obligat procurorul de a relua urmărirea penală, însă nu indică asupra unor elemente noi sau recent descoperite sau a unui viciu fundamental, menționând doar că concluzia privind scoaterea lui Nareico O. de sub urmărire penală pe capătul de acuzare prevăzut de art. 191 alin.(5) Cod penal este una eronată și pripită.

Astfel, consideră că decizia contestată este lovită de nulitate, deoarece persoana care a fost odată scoasă de sub urmărire penală nu poate fi repetat pusă sub urmărire penală, deoarece potrivit art.6 pct.44) CPP, procesul penal poate fi reluat în baza acestui temei doar la încălcarea anumitor drepturi, iar concluzia instanței de recurs privind aprecierea necorespunzătoare a circumstanțelor cazului, încalcă dreptul lui Nareico O. de a nu fi urmărit de mai

multe ori pentru una și aceeași faptă, prevederi indicate în art. 21 din Constituție, care obligă autoritățile publice competente să asigure persoanei suspecte de săvârșirea unei infracțiuni toate garanțiile necesare apărării sale.

În acest context a menționat și prevederile stipulate în Hotărârea Curții Constituționale nr.12 din 14.05.2015, privind excepția de neconstituționalitate a art. 287 alin(1) din Codul de procedură penală.

Prin urmare, decizia contestată contravine art.21 din Constituție, din care motiv urmează a fi casată, având în vedere viciile fundamentale care au afectat procedura precedentă.

6. Judecând recursul în anulare declarat, în baza materialelor cauzei și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal conchide respingerea acestuia, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, persoanele menționate în art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3) și în numele acestora, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârilor judecătorești *după epuizarea căilor ordinare de atac*.

Dispoziția art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise doar la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Prin urmare, normele de drept menționate prescriu, în mod expres că, pot fi atacate cu recurs în anulare *doar hotărârile judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond*, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau încetare a procesului penal, după epuizarea căilor de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea II ale Codului de procedură penală – adică calea apelului și recursului ordinar.

În cazul în care, potrivit legii, o hotărâre judecătorească nu parcurge căile ordinare de atac, aceasta, deși a devenit irevocabilă, nu dispune de calea extraordinară de atac, adică nu poate fi contestată cu recurs în anulare.

Analizând dispozițiile legale expuse mai sus în raport cu speța dată rezultă că, încheierea judecătorului de instrucție, adoptată în ordinea reglementată de art. 313 Cod de procedură penală, nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute la alin. (1) art. 452 Cod de procedură penală, ce pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul declarat împotriva încheierii judecătorului de instrucție este inadmisibil, deoarece o asemenea hotărâre nu este susceptibilă de a mai fi atacată cu recurs în

anulare.

În aceste împrejurări, Colegiul penal conchide că recursul în anulare declarat de avocatul Vicol I. în numele lui Nareico O. urmează a fi respins, ca inadmisibil.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 1), 457 Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge, ca inadmisibil, recursul în anulare declarat de avocatul Vicol Ion în numele lui Nareico Oleg, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2017.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 24 august 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecătorii

Constantin Alerguș

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Guzun